

ریاست جمهوری
معاونت علمی و فناوری

صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور

دستور العمل کرسی‌های پژوهشی و پژوهشگاه‌ها

ریاست جمهوری
معاونت علمی و فناوری

صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور

دستور العمل کرسی پژوهشی و پژوهش

تاریخ ابلاغ:

تاریخ تصویب کمیته تخصصی:	تاریخ تصویب کمیسیون دائمی:	تاریخ تصویب هیأت امنا:	تاریخ ابلاغ:
--------------------------	----------------------------	------------------------	--------------

دستورالعمل کرسی پژوهشی و پژوهشگر

تاریخ ابلاغ:

در راستای تحقق اهداف سند چشم انداز بیست ساله کشور، نقشه جامع علمی کشور، اجرای قانون برنامه‌های توسعه کشور، و با توجه به اهمیت روز افزون پژوهش و فناوری در عصر اقتصاد دانش بنیان، در راستای کمک به ایجاد و ارتقاء ظرفیت های تولید علم و فناوری در سطح ملی و در اجرای بند ۱ و ۲ ماده ۱۱ اساسنامه صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور، دستورالعمل کرسی پژوهشی به شرح ذیل می باشد.

ماده ۱. تعاریف:

- **صندوق:** صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور.
- **کارگروه:** کارگروه علمی صندوق که وظیفه بررسی و تأیید پیشنهادیه‌های دریافتی در چهارچوب اولویت‌های پژوهشی صندوق را به عهده دارد.
- **کارگروه کرسی:** کارگروه کرسی پژوهشی صندوق متشکل از صاحب‌نظران طراز اول که وظیفه بررسی و تأیید پیشنهادیه‌های دریافتی کرسی پژوهشی و پژوهانه در چهارچوب اولویت‌های پژوهشی صندوق را به عهده دارد.
- **کمیته تخصصی:** کمیته تخصصی صندوق که وظیفه بررسی و تأیید نهایی پیشنهادیه‌های مصوب کارگروه‌های صندوق را به عهده دارد.
- **پژوهشگر:** اشخاص حقیقی که دارای دانش، تجربه و مدارج علمی و دستاوردهای پژوهشی و یا فناورانه بوده و صلاحیت علمی وی به تائید کارگروه کرسی پژوهشی رسیده باشد.
- **کرسی / اعتبار ویژه پژوهشی (پژوهانه):** اعتبار پژوهشی است که در راستای اهداف صندوق و برای اجرای یک برنامه راهبردی تحقیقاتی متشکل از مجموعه‌ای از فعالیت‌ها و پروژه‌های هدفمند به پژوهشگران ممتاز حقیقی ایرانی مقیم ایران تخصیص می‌یابد.
- **عضو هیئت علمی:** عضو هیئت علمی تمام وقت دارای حکم کارگزینی مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
- **دانشگاه/پژوهشگاه:** دانشگاه/پژوهشگاه مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
- **ناظر:** فردی که پس از تصویب پیشنهادیه، نظارت بر حسن اجرای آن را بر عهده دارد.

دستورالعمل کرسی پژوهشی و پژوهشگر

تاریخ ابلاغ:

ماده ۲. اهداف:

- کمک به ایجاد ظرفیت‌های جدید تحقیقاتی برای پژوهشگران جامع‌نگر و آینده‌نگر، دارای بینش جامع علمی و برنامه‌ راهبردی؛
- بهر برداری مؤثر از ظرفیت‌های بالقوه پژوهشگران برجسته کشور؛
- کمک به نگهداشت سرمایه‌های انسانی پژوهشی و جذب پژوهشگران فرهیخته ایرانی مقیم خارج از کشور به داخل؛
- حمایت از پژوهش‌های کاربردی (که منجر به تولید محصول، ثبت پتنت، یا دانش فنی می‌شوند) و پژوهش‌های پایه (در مرزهای دانش) منطبق با اولویت‌های ملی؛
- کمک به ایجاد محیط‌های علمی پویا و مولد علم در سطح کشور؛
- کمک به تعامل مؤثر پژوهشگران با نیازهای جامعه و الزامات آن؛
- حمایت از تربیت نیروهای ماهر و متخصص برای نظام علم و فناوری کشور؛
- ایفای نقش مؤثر در توسعه علمی کشور و حرکت در مرزهای دانش و فناوری؛
- کمک به توسعه فعالیت‌های پژوهشی گروهی تراز اول در کشور؛
- حمایت از اجرای طرح‌های کلان مورد نیاز کشور در قالب اعطای کرسی‌های گروهی و بین‌المللی؛ و
- پشتیبانی از مراکز علمی مستعد و نخبه‌پرور.

ماده ۳. ترکیب و وظایف کارگروه:

ترکیب اعضا و وظایف کارگروه به شرح ذیل می‌باشد:

اعضای کارگروه:

- رئیس صندوق،
- معاون آینده پژوهشی علم و فناوری صندوق،
- مدیر نظارت و ارزیابی صندوق،
- دو نفر از روسای کارگروه‌های علمی به انتخاب رئیس صندوق، و
- چهار نفر از اساتید و پژوهشگران برجسته کشور به انتخاب رئیس صندوق.

دستورالعمل کرسی پژوهشی و پژوهنده

تاریخ ابلاغ:

تبصره ۱: رئیس کارگروه رئیس صندوق خواهد بود.

تبصره ۲: جلسات کارگروه با حضور اکثریت اعضاء رسمیت پیدا کرده و تصمیمات متخذه با رأی موافق اکثریت اعضاء حاضر در جلسه معتبر می باشد. برخی جلسات کارگروه می تواند به تناسب طرح مورد بررسی با حضور متخصصین مرتبط از بین اعضاء فوق تشکیل شود.

وظایف کارگروه:

- همکاری با کمیته تخصصی در تدوین سیاست ها و خط مشی کلی فعالیت صاحبان کرسی پژوهشی/پژوهانه،
- تعیین اولویت های موضوعی اعطای کرسی پژوهشی،
- شناسایی متقاضیان بالقوه اعطای کرسی پژوهشی،
- ارزیابی صلاحیت علمی متقاضیان و برنامه راهبردی تحقیقاتی آن ها،
- تعیین ناظر و پایش عملکرد صاحبان کرسی پژوهشی/پژوهانه و تصمیم گیری در ارتباط با تمدید یا خاتمه حمایت اعطاء شده،
- انجام سایر فعالیتهای مرتبط با ترویج و توسعه کمی و کیفی کرسی پژوهشی/پژوهانه.

ماده ۴. شرایط اولیه متقاضیان:

- داشتن برنامه راهبردی تحقیقاتی منطبق با اولویتهای صندوق،
- دارا بودن یک چارچوب نظری علمی و منسجم جهت حل مسائل اولویت دار کشور یا حرکت در مرزهای دانش،
- دارا بودن ایده نو و مبتکرانه و یا آینده پژوهانه،
- داشتن توان هدایت و تربیت محققین برجسته جوان،
- برخوردار بودن از شرح حال علمی برجسته.

ماده ۵. انواع حمایت های مالی:

انواع حمایت های مالی اعطایی به پژوهشگران که از طریق کارگروه کرسی پژوهشی به تصویب می رسند به شرح زیر می باشد. حداکثر میزان پرداختی هر کرسی در سال بطور سالانه توسط کمیته تخصصی تعیین می شود.

الف) کرسی پژوهشی (کرسی استادی):

است که به پژوهشگران عضو هیئت علمی دانشگاه ها و مراکز پژوهشی کشور با مرتبه استادی و دارای سوابق پژوهشی درخشان در سطوح ملی و بین المللی و دارای حداقل یک طرح پژوهشی خاتمه یافته در صندوق داشته اند با هدف حل مسائل اساسی کشور یا نظریه پردازی در حوزه های بنیادی اعطاء می شود و به دو صورت فردی یا گروهی از نوع ملی یا بین المللی اعطا می شود که ویژگی های هر یک بشرح زیر است.

کرسی پژوهشی فردی:

- این کرسی در هر زمینه علمی به پژوهشگری برجسته با مرتبه استادی دارای مرجعیت علمی و وجهه بین المللی و یا ملی تعلق می گیرد.
- مدت زمان کرسی حداکثر ۳ سال است.
- مدت زمان کرسی، مشروط به داشتن همکار خارجی، تا ۵ سال قابل تمدید است.
- تمدید کرسی به صورت سالیانه و بر اساس گزارش ناظر و تأیید کارگروه انجام شده و کارگروه می تواند در صورت عدم پیشرفت طرح آن را تمدید ننماید.

کرسی پژوهشی گروهی:

- این کرسی به تیمی از پژوهشگران برجسته به سرپرستی یک استاد دارای مرجعیت علمی و وجهه بین المللی و یا ملی که دارای برنامه علمی منسجم باشند تعلق می گیرد.
- مدت زمان کرسی حداکثر ۳ سال است.
- مدت زمان کرسی، مشروط به داشتن همکار خارجی، تا ۵ سال قابل تمدید است.
- تمدید کرسی به صورت سالیانه و بر اساس گزارش ناظر و تأیید کارگروه انجام شده و کارگروه می تواند در صورت عدم پیشرفت طرح آن را تمدید ننماید.

کرسی پژوهشی ملی و بین المللی:

هر یک از کرسی های فردی یا گروهی می تواند به ترتیب زیر ملی یا بین المللی باشد:

دستورالعمل کرسی پژوهشی و پژوهشگر

تاریخ ابلاغ:

- **کرسی ملی:** به یک استاد ایرانی دارای مرجعیت علمی و وجهه ملی تعلق می‌گیرد.
- **کرسی بین‌المللی:** به یک استاد ایرانی دارای مرجعیت علمی و وجهه بین‌المللی با همکاری یک استاد برجسته مقیم خارج از کشور تعلق می‌گیرد. هزینه این کرسی حسب مورد از طریق منابع داخلی و بین‌المللی تعیین و تامین می‌شود.

ب) کرسی پژوهشگران جوان:

- این کرسی به پژوهشگران جوان (زیر ۴۵ سال در زمان تقاضا) با مرتبه حداقل دانشجویی دارای توانمندی‌های پژوهشی ویژه و استعداد برتر و فارغ‌التحصیل دانشگاه معتبر که حداقل یک طرح خاتمه در یکی از قالب‌های حمایتی صندوق داشته‌اند با هدف تشویق دانشمندان جوان جهت نظریه‌پردازی در رشته‌های نوظهور و یا توسعه مرزهای دانش در رشته‌های پیشرو اعطاء می‌شود.
- مدت زمان کرسی حداکثر ۳ سال است.
- تمدید کرسی به صورت سالیانه و بر اساس گزارش ناظر و تأیید کارگروه انجام شده و کارگروه می‌تواند در صورت عدم پیشرفت طرح آن را تمدید ننماید.

ج) اعتبار ویژه پژوهشی (پژوهانه):

اعتبار پژوهشی که در قالب طرح به پژوهشگران عضو هیئت علمی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی کشور دارای توانمندی‌های پژوهشی ویژه با هدف کمک به ایجاد ظرفیت‌های علمی و فناوری جدید در قالب برنامه‌های زیر اعطاء می‌شود.

گرت آغاز:

- این پژوهانه به فارغ‌التحصیلان ۵۰ دانشگاه برتر جهان (بر اساس رتبه‌بندی تایمز یا کیواس) که حداکثر سه سال از استخدام هیات علمی آنها گذشته باشد و عضو هیئت علمی دانشگاه‌ها یا پژوهشگاه‌های معتبر کشور باشند یا از سوی یکی از مراکز دعوت به همکاری شده‌اند، با هدف تشویق دانشمندان جوان ایرانی برای بازگشت به کشور اعطاء می‌شود.
- مدت زمان اعطای پژوهانه حداکثر ۲ سال است.

دستورالعمل کرسی پژوهشی و پژوهند

تاریخ ابلاغ:

- تمدید پژوهانه به صورت سالیانه و بر اساس گزارش ناظر و تأیید کارگروه انجام شده و کارگروه می تواند در صورت عدم پیشرفت طرح آن را تمدید ننماید.

گرنه استقرار:

- این پژوهانه به فارغ التحصیلان ۱۰۰ دانشگاه برتر جهان (بر اساس رتبه بندی تایمز یا کیواس) که حداکثر پنج سال از استخدام هیات علمی آنها گذشته باشد، حداقل یک طرح خاتمه یافته در یکی از قالب های حمایتی صندوق داشته اند و عضو هیئت علمی دانشگاه های معتبر کشور با سوابق پژوهشی درخشان باشند با هدف تشویق دانشمندان جوان ایرانی برای ادامه فعالیت علمی در کشور اعطاء می شود. متقاضیان باید پس از بازگشت به کشور توان رهبری یک فعالیت علمی تراز اول را به اثبات رسانده باشند.
- مدت زمان اعطای پژوهانه حداکثر ۲ سال است.
- تمدید پژوهانه به صورت سالیانه و بر اساس گزارش ناظر و تأیید کارگروه انجام شده و کارگروه می تواند در صورت عدم پیشرفت طرح آن را تمدید ننماید.

گرنه هم افزایی (سینرژی):

- این پژوهانه به محققین برجسته داخلی با مرتبه حداقل دانشیاری که دارای نوآوری خلاقانه منجر به محصول باشند و سرپرستی یک تیم پژوهشی منسجم و کارا را به عهده داشته باشند و حداقل یک طرح خاتمه در یکی از قالب های حمایتی صندوق داشته اند، با هدف تشویق دانشمندان ایرانی برای طراحی و ساخت محصولات فناورانه مورد نیاز کشور اعطاء می شود.
- مدت زمان اعطای پژوهانه حداکثر ۳ سال است.
- تمدید پژوهانه به صورت سالیانه و بر اساس گزارش ناظر و تأیید کارگروه انجام شده و کارگروه می تواند در صورت عدم پیشرفت طرح آن را تمدید ننماید.

گرنه چالش:

- این پژوهانه به محققین برجسته داخلی که دارای نوآوری خلاقانه در ارتباط با صنعت یا شرکت دانش بنیان باشند و سرپرستی یک تیم پژوهشی منسجم و کارا را به عهده داشته باشند، با هدف تشویق دانشمندان ایرانی برای ارتباط موثر با صنعت و فناوری های دانش بنیان اعطاء می شود.
- مدت زمان اعطای پژوهانه حداکثر ۳ سال است.

دستورالعمل کرسی پژوهشی و پژوهش

تاریخ ابلاغ:

- تمدید پژوهانه به صورت سالیانه و بر اساس گزارش ناظر و تأیید کارگروه انجام شده و کارگروه می تواند در صورت عدم پیشرفت طرح آن را تمدید ننماید.

گرنه پیشنهاد:

- این پژوهانه به محققین برجسته داخلی زیر ۵۰ سال با مرتبه حداقل دانشجویی که در زمینه های میان رشته ای دارای نوآوری خلاقانه منجر به گسترش مرزهای دانش و فناوری فعالیت داشته و سرپرستی یک تیم پژوهشی منسجم و کارا را به عهده داشته باشند، با هدف تشویق دانشمندان ایرانی برای فعالیت پژوهشی موثر در زمینه های میان رشته ای اعطاء می شود.
- مدت زمان اعطای پژوهانه حداکثر ۳ سال است.
- تمدید پژوهانه به صورت سالیانه و بر اساس گزارش ناظر و تأیید کارگروه انجام شده و کارگروه می تواند در صورت عدم پیشرفت طرح آن را تمدید ننماید.

گرنه بنیان:

- این پژوهانه به محققین برجسته داخلی در رشته های علوم پایه با مرتبه حداقل دانشجویی، با هدف حمایت از توسعه کیفی علوم پایه در کشور اعطاء می شود. متقاضیان باید واجد حداقل سه مورد از شش شرط زیر (به تشخیص کارگروه کرسی) باشند: فارغ التحصیل دانشگاه های برتر خارج یا داخل کشور باشند، سرپرستی یک آزمایشگاه معتبر را بعهده داشته باشند، سرپرستی حداقل ۵ رساله دکتری و ۲ طرح پسادکتری خاتمه یافته را بعهده داشته باشند، عضو هیأت تحریریه حداقل یک مجله معتبر مرتبط با رشته خود باشند، حداقل یک جایزه معتبر علمی مرتبط با رشته دریافت کرده باشند، حداقل یک طرح خاتمه در یکی از قالب های حمایتی صندوق داشته اند.
- مدت زمان اعطای پژوهانه حداکثر ۳ سال است.
- تمدید پژوهانه به صورت سالیانه و بر اساس گزارش ناظر و تأیید کارگروه انجام شده و کارگروه می تواند در صورت عدم پیشرفت طرح آن را تمدید ننماید.

گرنه میثاق:

دستورالعمل کرسی پژوهشی و پژوهنده

تاریخ ابلاغ:

- این پژوهانه به محققین برجسته داخلی در رشته‌های علوم انسانی با مرتبه حداقل دانشیاری، با هدف حمایت از توسعه کیفی علوم انسانی در کشور اعطاء می‌شود. متقاضیان باید واجد حداقل سه مورد از شش شرط زیر (به تشخیص کارگروه کرسی) باشند: فارغ‌التحصیل دانشگاه‌های برتر خارج یا داخل کشور باشند، یک مقاله کیفی برتر در مجلات بین‌المللی داشته باشند، سرپرستی حداقل ۴ رساله دکتری و ۱ طرح پسادکتری خاتمه یافته را بعهده داشته باشند، عضو هیأت تحریریۀ حداقل یک مجله معتبر مرتبط با رشته خود باشند، حداقل یک جایزه معتبر علمی مرتبط با رشته دریافت کرده باشند، حداقل یک خاتمه یافته موفق با صندوق داشته باشند.
 - مدت زمان اعطای پژوهانه حداکثر ۳ سال است.
 - تمدید پژوهانه به صورت سالیانه و بر اساس گزارش ناظر و تأیید کارگروه انجام شده و کارگروه می‌تواند در صورت عدم پیشرفت طرح آن را تمدید ننماید.
- تبصره ۳:** تمدید پژوهانه و کرسی برای یک دوره دیگر فقط در موارد استثنایی مرتبط با نیازهای اساسی کشور و پس از تأیید کارگروه و تصویب کمیته تخصصی امکان‌پذیر خواهد بود.

ماده ۶. فرایند اعطای کرسی / پژوهانه:

۱. معرفی توسط اعضای کارگروه کرسی، کارگروه‌های تخصصی و یا پژوهشگران صاحب‌نام در حوزه علمی مرتبط و یا تقاضای مستقیم متقاضی؛
۲. تکمیل فرم درخواست کرسی پژوهشی / پژوهانه توسط متقاضی در سامانه؛
۳. بررسی فرم تکمیل شده توسط دبیر کارگروه و استخراج فهرست افراد واجد شرایط اولیه و ارائه آن به کارگروه جهت اخذ تأیید؛
۴. بررسی شرح حال علمی و فرم تکمیل شده متقاضیان کرسی پژوهشی و پژوهانه توسط اعضای کارگروه کرسی پژوهشی؛
۵. نظرخواهی از اساتید برجسته در مورد متقاضیان و برنامه پیشنهادی آن‌ها؛
۶. بررسی و تصمیم‌گیری کارگروه کرسی پژوهشی در مورد رد یا قبول درخواست اعطای کرسی / پژوهانه
۷. تعیین ناظر برای طرح‌های تأیید شده؛
۸. تأیید نهایی کرسی / پژوهانه در کمیته تخصصی؛ و

۹. تنظیم تفاهم نامه توسط دبیر کارگروه برای کرسی / پژوهانه مصوب و عقد تفاهم نامه با صاحب کرسی / پژوهانه.

ماده ۷. نظارت و ارزیابی عملکرد:

- صاحبان کرسی و پژوهانه بایستی گزارش عملکرد خود را هر شش ماه مطابق فرم مصوب کارگروه کرسی پژوهشی به صندوق ارائه دهند.
- در پایان هر سال، کارگروه کرسی پژوهشی با توجه به گزارش دریافتی و نظر ناظر در مورد تمدید طرح برای سال بعد یا خاتمه آن تصمیم گیری می نماید.
- موارد تمدید سالانه کرسی / پژوهانه پس از تأیید کمیته تخصصی انجام می شود.

ماده ۸: حقوق مالکیت معنوی

حقوق ناشی از دستاوردهای کرسی / پژوهانه براساس آیین نامه مالکیت فکری صندوق لحاظ خواهد شد.

این دستورالعمل در هشت ماده و سه تبصره در تاریخ ۱۳۹۹/۰۸/۱۷ به تصویب هیأت امنای صندوق رسید و از تاریخ ابلاغ توسط رئیس صندوق قابل اجرا می باشد.